

Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag

Bergen, 9. februar 2015

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 Oslo
postmottak@kd.dep.no

FINANSIERING FOR KVALITET, MANGFOLD OG SAMSPILL – HØRINGSUTTALELSE FRA DET NASJONALE FAKULTETSMØTE FOR SAMFUNNSVITENSKAPELIGE FAG

Vi viser til ekspertgruppens rapport om nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler, som er sendt til høring.

Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige er tilfreds med at et nytt finansieringssystem for universiteter og høyskoler er grundig utredet. Vi vil peke på at det er viktig for sektoren å beholde forutsigbarhet, oversikt, transparens og et langsiktig perspektiv. Vi vil også peke på at de samfunnsvitenskapelige fagene har en helt sentral rolle når det gjelder utdanning, kunnskap og forskning om hvordan samfunn og samfunnsordninger fungerer. De samfunnsvitenskapelige fagene bidrar også med avgjørende kunnskap når det gjelder å adressere og løse de store samfunnsutfordringene vi står overfor.

Våre respektive institusjoner vil gi egne høringsuttalelser til forslaget fra den oppnevnte ekspertgruppen. Det nasjonale fakultetsmøtet har imidlertid vedtatt at det i tillegg bør gis en høringsuttalelse der vi fremmer vårt felles syn på et grunnleggende viktig forhold i ekspertgruppens utredning, som gjelder utdanningskomponenten. Vi mener denne komponenten kan svekke utvikling av kvalitet i den samfunnsvitenskapelige utdanningen.

Ekspertgruppen plasserer mange av de disiplinære samfunnsfagene i laveste finansieringskategori fordi utdanningen i hovedsak bygger på forelesninger som undervisningsform. Gruppen kommenterer en dansk undersøkelse som viser at samfunnsvitenskapelige og humanistiske utdanninger («tørre fag») har vesentlig flere studenter per vitenskapelige ansatte og et lavere timetall enn tekniske-, sunnhets- og naturvitenskapelige («våte fag»). (Side 105 i ekspertgruppens forslag). Med utgangspunkt i rapporten fra Danmark gjør ekspertgruppen så følgende vurdering knyttet til dagens situasjon og til fremtidig finansiering av «de tørre fag» i Norge: «*[De] teoretiske fagene* som i dag har størst andel av avlagte studiepoeng i kategori F, har et sterkt nok incentiv til å tilby utdanningene». (s. 105) Deretter foreslår ekspertgruppen de «teoretiske» disiplinifagene plassert i laveste studiekategori.

De disiplinære samfunnsfagene blir altså plassert i laveste finansieringskategori, fordi utdanningen i hovedsak bygger på forelesninger som undervisningsform. Men i dagens situasjon møter disse fagene og disse studieprogrammene nye utfordringer. Vi ser at både samfunnet og studentene etterspør økt samarbeid mellom utdanningsinstitusjoner og arbeidsliv / næringsliv, med økende vekt på studienes arbeids- og samfunnsrelevans. Det er altså sterke forventninger om at tradisjonelle disiplinære studieprogram skal være praksisrelevante og samtidig legge opp til samarbeid med arbeidsliv og næringsliv.

Fakultetsmøtet vil peke på at det er et behov for å videreutvikle utdanningskvalitet i mange av de samfunnsvitenskapelige studieprogrammene. For å oppnå dette er vi avhengig av nye og mer ressurskrevende pedagogiske læringsformer, som også er mindre forelesningsavhengige. Det er behov for problembaserte læringsformer, feltarbeid, studioundervisning, gruppearbeid og ikke-teoretiske prosjekter knyttet opp mot arbeids- og næringsliv. Selv ikke innenfor de disiplinbaserte studieprogrammene er de tradisjonelle forelesningene tilstrekkelige for å kunne skape et strukturert, engasjerende og involverende studiemiljø. Studiekvaliteten må videreutvikles.

Et uttalt ønske fra myndighetenes side om kvalitetsløft i utdanningen må også følges opp økonomisk i forhold til fagområder som tradisjonelt har vært basert på forelesninger.

Et kvalitetsløft vil måtte innebære omlegging til vesentlig dyrere undervisningsformer. Et slikt nødvendig kvalitetsløft vil det ikke være mulig å få til dersom de samfunnsvitenskapelige fagene fortsatt skal prises så lavt i forhold til andre fag som i dagens finansieringsmodell. Selv om institusjonene har frihet til å utforme interne budsjettmodeller som avviker fra den nasjonale modellen, er det all grunn til å tro at den nasjonale modellen både nå og i fremtiden vil legge føringer på institusjonenes egen fordeling av budsjettmidlene. Den nye finansieringsmodellen kan brukes til å påvirke utviklingen i en god retning på to måter: enten ved at disiplinlagene plasseres i en høyere kategori enn i dag, eller ved at prisforskjellen mellom de to nederste kategoriene blir mindre enn i dagens modell.

Det nasjonale fakultetsmøtet for samfunnsvitenskapelige fag ber derfor om at utdanning i «teoretiske fag» må få bedre økonomisk uttelling slik at det gis grunnlag for å videreutvikle utdanningskvaliteten i de samfunnsvitenskapelige fagene.

Vennlig hilsen

Knut Helland
ordfører

Lise Gundersen
sekretær

Kopi: Medlemsinstitusjonene i nasjonalt fakultetsmøte for samfunnsvitenskapelige fag